

SPL

DENETİM

CEP FASİKÜLÜ

**Doç. Dr. Murat
DEMET**

Not: Bu cep Kitabı Sadece SMMM
YETERLİLİK Sınavlarına Yöneliktir. Bu Çalışma
Doç Dr Murat Demet tarafından
hazırlanmıştır izinsiz kullanımı **YASAKTIR**

m.mrt.dmt@gmail.com

Bağımsız denetim: Finansal tablo ve diğer finansal bilgilerin, finansal raporlama standartlarına uygunluğu ve doğruluğu hususunda, makul güvence sağlayacak yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtlarının elde edilmesi amacıyla, denetim standartlarında öngörülen gerekli bağımsız denetim tekniklerinin uygulanarak defter, kayıt ve belgeler üzerinden denetlenmesi ve değerlendirilerek rapora bağlanması.

Denetimin amacı

Hedef kullanıcıların finansal tablolara duyduğu güven seviyesini artırmaktır. (Önemli bir yanlışlık içerip içermediği konusunda)

Bağımsız Denetime Tabi olma

Kriteri

Aktif Toplamı: **75 Milyon**
Net Satışları: **150 Milyon**
Personel Sayısı: **150 Kişi**

Bağımsız Denetimin Sebepleri

- 1)Şirket yöneticisi ile bilgi kullanıcıları arasındaki çıkar çatışması,
- 2)Şirket iç kontrol sisteminin ve muhasebe sisteminin yetersiz ,
- 3)İşletmenin iç hacminin büyük, muhasebe sisteminin karmaşık olması,
- 4)Bilgi kullanıcılarının ve çıkar gruplarının bireysel olarak denetim yapmasının hukuken ve fiilen mümkün olmaması ve akılcı olmaması,
- 5)Bilgi kullanıcılarının, denetimi kendilerinin yapmasının zaman ve maliyet açısından akılcı olmaması,
- 6)Şirket yönetimi dışındaki bilgi kullanıcılarının şirket yönetiminden uzak olması

Sınırlı Güvence

- ✓ Herhangi bir husus dikkatimizi çekmemiştir (**inceleme raporu yazıyoruz**)
- ✓ 3.6.9 Aylarda ara (**sınırlı**) denetim yapıyoruz.
- ✓ Sınırlı denetim standartlarını uyguluyoruz

Güvence Sıralaması

Mutlak >Makul>Sınırlı

Tam Set Finansal Tablolar

- 1.Dönem sonu finansal durum tablosu (Bilanço)
- 2.Döneme ait kapsamlı gelir tablosu
- 3.Döneme ait öz kaynak değişim tablosu
- 4.Döneme ait nakit akış tablosu
- 5.Önemli muhasebe politikalarını özetleyen dipnotlar ve diğer açıklayıcı notlar

Denetim Türleri

Amacına Göre: Mali (finansal) tablo, Uygunluk, faaliyet, Özel Amaçlı
Kapsamına (SPK): Sınırlı, Sürekli, Özel
Statüsüne göre: İç, Dış, Kamu Denetimi

Geleneksel Denetim Süreci

- ✓ Müşteri kabul et sözleşme yap
- ✓ Denetimi planla programla
- ✓ Denetim programını uygula
- ✓ Denetimi tamamlama raporla

Risk Odaklı (Denetimin Adımları=Aşamaları)

- 1.Riski Değerleme
2. Riske Karşılık Verme
- 3.Riski Raporlama
- 4.Ek Risk Raporlama (Güvence Sözleşmelerini içerir)

Genel Kabul Görmüş Denetim Standartları

Genel Standartları:

- ✓ Mesleki Eğitim ve Deneyim
- ✓ Mesleki Özen ve Titizlik
- ✓ Bağımsızlık

Çalışma Alanı Standartları:

- ✓ Planlama-Gözetim
- ✓ İç Kontrol
- ✓ Yeterli Kanıt Toplama

Raporlama Standartları:

- ✓ GKMİ Uygunluk
- ✓ GKMİ Tamlık
- ✓ GKMİ Tutarlılık
- ✓ Görüş Bildirme (olumlu-olumsuz-sartlı-GBK)

Ari: Esasta Bağımsızlık

Üçüncü Kişiler: Şekilde Bağımsızlık

Denetimin Yöntemleri

- 1.İleri/Geri
2. Maddi/Şekli
- 3.Doğrudan/Dolaylı
- 4.Aralıksız/Örnekleme

Bağımsızlığı Etkileyen Durumlar

- ✓ Akrabalık
- ✓ Borç veya alacak ilişkilerine girilmiş olması,
- ✓ Geçmiş yıllara ilişkin denetim ücretinin, ödenmemesi,

- ✓ Denetim ücretinin şartlara bağlanmış olması,
- ✓ Denetimin kalitesine dair belirsizlikler oluşturmaması,
- ✓ Denetim kuruluşu tarafından denetlenen işletmeye sunulan denetim dışı diğer hizmetler dikkate alınarak belirlenmesi

Mesleki şüphecilik: Sorgulayıcı bir yaklaşımla hareket ederek, hata veya hile kaynaklı yanlışlığa işaret eden durumlara karşı dikkatli olmayı ve denetim kanıtlarını titiz bir biçimde değerlendirmeyi içeren tutumdur.

Mesleki muhakeme (Yargı):

Denetimin yürütülmesi sırasında; mevzuat, BDS'ler, muhasebe standartları ve etik standartlar çerçevesinde, sahip olunan eğitim, bilgi ve deneyimin kullanılmasıdır.

Finansal tablolardan Kim

Sorumludur: Yönetim. Var ise Üst yönetim

Denetim Tamamlanıp Raporlanınca

Finansal Tablolardan Kim

Sorumludur: Yönetim. Var ise Üst yönetim

Denetim Yapılmasını Engelleyen

Kısıtlamalar

- 1.TTK
- 2.Bağımsızlık
- 3.Denetim kadrosunun sayısı, nitelik veya tecrübe yetersizliği
- 4.Üç yıl geçmedikçe; denetim kuruluşları son on yılda yedi yıl, (1073)
Denetçi son yedi yılda beş yıl (1075)

5. Kurum tarafından yapılan düzenlemelere aykırı denetimler
- 6.Denetim kuruluşunun iş yükü
- 7.Denetçiler, iki yıl geçmedikçe kilit yönetici olarak görev alamazlar.
- 8.Denetçi üç yıl içinde denetlenecek şirketin yöneticisi veya çalışanıysa görev alamaz.
- 9.Denetçiler sadece bir denetim kuruluşu adına denetim yapabilirler.
- 10.Son beş yıl içinde denetçiliğe ilişkin mesleki faaliyetinden kaynaklanan gelirinin tamamının **yüzde otuzundan fazlasını** denetlenecek şirketten veya ona **yüzde yirmiden fazla pay** ile iştirak etmiş bulunan şirketlere verilen denetleme ve danışmanlık faaliyetinden elde etmişse ve bunu cari yılda da elde etmesi bekleniyorsa denetime devam edemez.
- 11.İşletmenin denetlendiği dönemde vergi danışmanlığı dışında herhangi bir hizmet veremez.

Denetim Ekibi

3 kişiden az olamaz

Denetçi, Kıdemli Denetçi, Baş denetçi

Denetçi: 6 yılını dolduran

Baş Denetçi: 10 Yılını dolduran

KAYİK:15 Yılını dolduran

Denetim Riski

Finansal tabloların önemli bir yanlışlık içermesine rağmen, denetçinin duruma uygun olmayan bir denetim görüşü vermesi riskidir. (**O.suz=O.lu vermek**)

Denetim riski, “önemli yanlışlık” riski ile tespit edememe riskinin bir fonksiyonudur.

Formüller

DR: ÖYR X TER

ÖYR: YR(DR) X TER

TER: Bulgu: Bulamama Riski

Formülde aralarda **X** işareti vardır.

DR Yüksekse: ÖYR Yüksek, TER düşüktür

DR Düşükse: ÖYR düşük TER yüksektir.

ÖYR ve TER ters orantılıdır.

DR: 0.90 TER: 0,30 ise ÖYR: ? (3 dür)

Uyarılar

Hiçbir risk sıfırlanamaz. Ortadan kaldırılamaz

Yapısal riske işletme direkt müdahale edemez

Denetçi ÖYR' ne bakar

Denetçi, ÖYR' ne TER belirlemek için bakar

Denetçinin müdahale edemediği risk: ÖYR

Denetçinin kendi riski: TER

Denetçinin Müdahale ettiği risk: TER

İşletmenin müdahale edemediği risk: TER

ÖYR denetimin bir fonksiyonudur

TER denetim riskinin bir fonksiyonudur

Ciddi risk: Yapısal risk aralığının üst sınırına yakın olduğu riskidir.

Bilgi Riski: Finansal tabloların karar alıcılar üzerinde oluşturduğu risktir.

Önemli yanlışlık riski: Finansal tabloların denetim öncesinde önemli bir yanlışlık içermesi riskidir.

1.Yapısal (Doğal) risk: (İç kontrol dikkate alınmaz) İlgili kontrol mekanizması dikkate alınmadan önce, bir işlem sınıfına, hesap bakiyesine veya açıklamalara ilişkin bir yönetim beyanının, tek başına veya diğer yanlışlıklarla birlikte önemli olabilecek bir yanlışlık içermeye açık olması durumudur.

2.Kontrol riski: (İç kontrol dikkate alınır) önemli olabilecek bir yanlışlığın, işletmenin iç kontrolü tarafından zamanında önlenememesi veya tespit edilerek düzeltilmemesi riskidir.

Tespit edememe riski: (Denetçinin Riski)

Denetim riskini kabul edilebilir düşük bir seviyeye indirmek için denetçinin uyguladığı prosedürler neticesinde, tek başına veya diğer yanlışlıklarla birlikte önemli olabilecek

mevcut bir yanlışlığın tespit edilememesi riskidir. (**Bulgu riski**)

Sözleşmede: Görüş yer ALMAZ

Raporda: Ücret yer ALMAZ

Denetim sözleşmesi Bildirme: KGK' ya 30 gün

Sözleşmeyi SPK Bildirme: 6 işgünü

İşletme sözleşmeyi belirtilen tarihte

imzalamaz ise KGK ya bildirim: 10 gün

Sözleşmede Neler yer alır

Denetimin amacı kapsamı

Denetçi-Yöneticilerin sorumlulukları

Denetim ücreti-Hesaplama şekli

Tarih (denetimin tamamlanma tahmini)

Sözleşme kapsamında sunulacak hizmetler

Denetçinin tüm bilgilere erişim imkanı

Görevlendirilecek denetçiler ve yedekleri

GFRÇ belirten açıklamalar

Denetimde farklı durumların açıklanması

Kalite Kontrol Sistemi (KKS)

Denetim şirketinin ve personelinin, mesleki standartlara ve yürürlükteki mevzuat hükümlerine uyduğuna ilişkin kendisine ve denetim şirketi veya sorumlu denetçi tarafından düzenlenen raporların, içinde bulunulan şartlara uygun olduğuna ilişkin kendisine makul güvence sağlayan sistem

KKS1 Unsurları (DİLEDİ)

1. Denetimin Yürütülmesi
2. İzleme: **TEFTİŞ**
3. Liderlik
- 4.Etik hükümler
- 5.Denetim sözleşmesi
- 6.İnsan kaynakları

Çalışma Kâğıtları

- Çalışma kâğıtlarının mülkiyeti **denetim** şirketine aittir.
- Bağımsız denetim raporu tarihinden sonraki **60 gün** içerisinde tüm çalışma kâğıtlarının bir araya getirilmesi zorunludur.
- Çalışma kâğıtlarının saklanma süresi **10 yıldır**.
- Çalışma kâğıtları kağıt ya da **elektronik ortam** veya diğer şekillerde tutulabilir.
- Çalışma kâğıtları, işletmenin muhasebe kayıtlarının yerine **geçmez**.
- Düzeltme öncesi kopyalarının ve belgelerin ikinci nüshalarının, çalışma kâğıtlarına eklenmesi **gerekmez**.

Yanlışlık: Hata + Hile (KASIT)

Hile riski faktörleri: Teşvik, baskı, fırsat Rasyonelleştirme, Tutumlar

Hâsılat aksi denetçi tarafından gerekçe gösterilmedikçe, her halükarda hile riski içerdiği varsayımı yapılmaktadır.

Hile türleri, Varlıkların kötüye kullanılması ve Hileli Finansal Raporlamadan oluşur.

Döngü Yaklaşımı

Satış/Hâsılat
Personel/Ücret
Satın alma/Ödeme
Stok/Üretim
Kaynak/Geri ödeme
Nakit kalanın denetimi

İç Kontrol Sistemi (COSO)

Denetlenen işletmeye makul güvence sağlayan sistemdir.

İç Kontrol Sisteminin Unsurları/Bileşenleri

- 1) Kontrol Ortamı (Çevresi)
- 2) Risk Değerlemesi
- 3) Kontrol Prosedürleri
- 4) Bilgi ve İletişim
- 5) Sistemin Gözetimi

1) Kontrol Ortamı (Çevresi)

Üst yönetiminin işletmeyi kontrol etmede temel anlayışı, sorunlara bakışı, sorun çözmede yaklaşımı ve ahlaki değerlere verdiği önemle kendini gösterir. Her işletme yönetiminin tutumu farklıdır.

2) Risk Değerlemesi: Yeni personel alma, hızlı büyüme, yeni teknoloji, farklı Pazar alaları, yeni muhasebe düzeni.

3) Kontrol Prosedürleri: yetkilendirme, performans, görev ayrılığı

4) Bilgi ve İletişim: İşletmede çalışanlar arasında iyi bir bilgi akışı sağlanmalıdır. Üstten alta doğru veya alttan üste doğru yani dikey ve yatay bir belge akış düzeni sağlanmalıdır.

5) Sistemin Gözetimi: Sistemin Teftiş edilmesidir.

İç Kontrol Sisteminin Tanıma Yöntemleri

1. Not Alma: En basit yöntemdir
2. Akış Şemaları: İşlemi fonksiyonlarına ayırma
3. Soru Sorma/Anket: En yaygın yöntemdir.

Önemlilik: Bilginin açıklanmaması, yanlış veya eksik açıklanması nedeniyle finansal tabloları esas alarak karar veren finansal tablo kullanıcılarının ekonomik kararlarını etkileyebilecek hususlardır.

Önemlilik Düzeyi: Denetçinin mesleki bilgi, deneyimi ışığı altında belirlenir. Önemlilik derecesi ile denetim risk oranı arasında ters yönde kuvvetli bir ilişki vardır.

Performans Önemliliği: Bir bütün olarak finansal tablolar için belirlenmiş önemlilikten daha düşük olarak belirlenen tutar veya tutarları ifade eder.

Önemlilik düzeyinin belirlenmesinde kullanılan yöntemler:

1. Basit Yöntem (Tek finansal değişken yöntemi)
2. Aralık Yöntemi (Farklı büyüklükte işletmelerin dikkate alındığı yöntem)
3. Karışık veya Ortalama Yöntem
4. Formül Yöntemi

Denetim kanıtları

İşletmenin muhasebe kayıtları ve işletme içindeki diğer kaynaklar da önemli bir denetim kanıtı kaynağıdır. Denetim kanıtı olarak kullanılabilecek bilgiler, yönetimin faydalandığı bir uzman tarafından hazırlanmış ya da dış bir bilgi kaynağından elde edilmiş olabilir.

Denetim kanıtı, yönetim beyanlarını destekleyen ve doğrulayan bilgiler ile bu beyanlarla çelişen her tür bilgiyi kapsar. Bazı bilgilerin elde edilmemesi bile kanıttır. Denetçi görüşünün oluşturulmasına yönelik denetçi çalışmalarının büyük bir bölümünü, denetim kanıtlarının elde edilmesi ve değerlendirilmesi oluşturur.

Denetim kanıtı elde edilmesine yönelik denetim prosedürleri; sorgulamanın yanı sıra tetkik, gözlem, teyit, yeniden hesaplama, yeniden uygulama ve analitik prosedürleri (çoğu zaman bunların birleşimini) içerir.

Denetim kanıtının yeterliliği ve uygunluğu birbiriyle ilişkilidir.

Denetim kanıtının yeterliliği: Denetim kanıtının miktarının ölçütüdür.

Kanıtların Güvenilirliğini Etkileyen Faktörler (R A N E)

- ✓ Risk
- ✓ **Anakitle**nin Büyüklüğü ve özelliği
- ✓ Nitelik
- ✓ Ekonomik Etkenler

Ayrıca; Kanıt sağlayıcının bağımsızlığı, iç kontrol yapısının varlığı, denetçi kanıt üzerindeki etkisi, Kanıt üzerindeki uzman etkisi

Kanıtın Uygunluğunu (sayısını, miktarını) Etkileyen Etmenler (UYGUNLUK=KALİTE) (Z İ K O)

- ✓ Zamanlılık
- ✓ İlgililik (ihtiyaca uygunluk)
- ✓ **Kalite**
- ✓ Objektiflik (kanıtın görüşe etki etmesi) (güvenilir olması)

NOT: Uygunluk: Kanıtın miktarı ile **ÖLÇÜLMEZ**

- Kalitesiz olan bir denetim faaliyetinde kanıtın sayısını artırmak ile denetim kaliteli **OLMAZ**.

Kanıtın Yeterliliğini Etkileyen Unsurlar (YETERLİ=MALİYET: MİKTAR) (R Ö M A N)

Kanıtın Yeterliliği: İhtiyaç duyulan denetim kanıtı miktarının, denetçinin “önemli yanlışlık” risklerine ilişkin değerlendirmesinden ve ilgili denetim kanıtının kalitesinden etkilenmesidir.

- ✓ **Risk** (incelenen unsurun riski de diyebilir) (yanıltıcı beyan riski seviyesi de diyebilir)
- ✓ **Önemlilik** (hesabın önemliliği de diyebilir) (**önemliliğin seviyesi kanıt sayısını etkiler**)
- ✓ **Maliyet** (Ekonomik Etkenler) (kanıtın maliyeti de diyebilir)
- ✓ **Anakitle** (**Anakütle büyüklüğü** de diyebilir)
- ✓ **Nitelik ve Kaynak**

Bunun dışında: Mesleki muhakeme, kanıtın uygunluğu, önemlilik seviyesi, ÖYR de yeterliliği etkiler.

- Sorgulama genellikle, yönetim beyanı düzeyinde önemli bir yanlışlığın olmadığına ilişkin yeterli denetim kanıtı sağlamaz.

Uygun kanıt, kanıtın kalitesiyle ilgilidir.

Yeterli Kanıt, Miktar ile alakalıdır.

Kanıtın sayısı artırılması ile denetim işi kaliteli hale GELMEZ.

- Yeterlilik, denetim **kanıtı miktarının ölçüsüdür.**
- Sorgulama genellikle, kontrollerin işleyiş etkinliğine ilişkin yeterli denetim kanıtı sağlamaz.
- Kanıtın yeterliliği, denetçinin önemli yanlışlık riskine ilişkin değerlendirmesinde de **KULLANILIR.**

- Bağımsız denetim standartları, denetçinin yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edip etmediğine karar vermesini zorunlu kılar.
- İşletmenin iç kontrolü ile toplanacak kanıt arasında ilişki **VARDIR.**
- Kanıtların elde edilmesinde uzmandan faydalanılması durumunda, uzmanın tarafsızlığı da değerlendirilmelidir.
- Kanıt olarak kullanılacak bilgilerin, yönetimin faydalandığı bir uzmanın çalışması kullanılarak hazırlanmış olması durumunda denetçi, bu çalışmaların önemini de dikkate alır.
- Denetçi, yeterli ve uygun denetim kanıtı elde etmek amacıyla içinde bulunulan koşullara uygun olan denetim prosedürlerini seçer ve uygular.
- İhtiyaç duyulan denetim kanıtı miktarı, denetçinin önemli yanlışlık risklerine ilişkin değerlendirmesinden ve ilgili denetim kanıtının kalitesinden etkilenir

Kanıtın Güvenilirliği

- 1.Bağımsız kaynaklardan elde edilen kanıtları daha güvenilirdir.
- 2.İç kontrol sistemi etkin olan işletme kanıtları daha güvenilirir.
- 3.Doğrudan elde edilen kanıtlar, dolaylı veya çıkarımlar yoluyla elde edilen kanıtlarından daha güvenilirir.
- 4.Kayıtlardan temin edilen bağımsız denetim kanıtları, daha güvenilirir.

5.Toplantı tutanaklarından elde edilen kanıtları, söz ile ifade edilene göre daha güvenilirdir.

6.Gerçek kayıt ve belgelerden elde edilen kanıtları, fotokopi veya fakslardan elde edilenlerden daha güvenilirdir.

Esas Kanıtlar: Yevmiye, büyük, yardımcı defter, mizan, hesap planı, muhasebe el kitabı, muhasebe yönetmeliği, Gider dağıtım tablosu

Yardımcı Kanıtlar: Senet, fatura, ekstre, çek, doğrulamalar, analitik-mekanik ve fiziksel kanıtlar, gözlem, soruşturma

Uyarı....Unutma

- Farklı taraflardan aldığı bilgilerde tutarlılık varsa o kanıtlar güvenlidir.
- İç kontrol sistemi varsa ve etkinse elde edecek kanıtlar güvenlidir, kanıt sayısını azaltabilirsiniz.
- İç kontrol sistemi varsa ve etkin değilse elde edecek kanıtlar güvenli değildir, kanıt sayısını Arttırabilirsiniz.
- Bazı durumlarda bilgiyi elde edememek bile kanıttır.
- Gerek dışarıdan gerekse işletme yönetiminin faydalandığı uzmanlardan elde edilen bilgiler kanıt niteliği taşır.

Denetim Prosedürleri

1. Türüne (Tipine) göre
2. Amacına göre

Türüne Göre Denetim Prosedürleri

- 1.Tetkik (Fiziki-Belge incelemesi)
- 2.Gözlem
3. Dış Teyit (olumlu-olumsuz-boş bakiyeli) (dışa dönük)
- 4.Sorgulama (hem işletmeye hem de dışa dönük) (tek başına yeterli kanıt sağlamaz)
5. Yeniden Hesaplama

6. Yeniden Uygulama

7. Analitik Prosedürler (Finansal ve finansal olmayan olaylar)

Amacına Göre Denetim Prosedürleri

- 1.Kontrol Testleri (Yıl içi testler)
2. Maddi Doğrulama Testleri (Yıl Sonu Testleri)

Denetim standartlarında yönetimin savları (iddiaları)

Var olma ve Meydana Gelme
Tamlik
Haklar ve Yükümlülükler
Değerleme ve Dağıtım
Sunum ve Açıklama

Denetçinin yönetimin savlarına karşı

oluşturduğu denetim amaçları; Gerçeklik, Tamlik, Zamanlılık, Sahiplik, Kayıtların doğruluğu, Değerleme, Sınıflandırma, Açıklama

Denetçi stok sayımına katılmıyorsa:

Alternatif denetim prosedürleri uygulamalıdır. Eğer bu prosedürlerle yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edemezse olumlu görüş dışında bir görüş verilir.

Anakitle (Evren): İçinden bir örneklemin seçildiği ve denetçinin hakkında sonuçlara varmak istediği veri setinin tamamıdır.

Anomali (aykırılık): Bir anakitlede bulunan yanlışlıkları veya sapmaları açıkça temsil etmeyen bir yanlışlık veya sapmadır.

Denetim örnekleme (örnekleme):

Denetçinin, anakitlenin tamamı hakkında sonuçlara varması için makul bir dayanak oluşturmak üzere, tüm örnekleme birimlerine seçilme şansı sağlayacak şekilde, denetimle

ilgili anakitle içindeki kalemlerin %100'ünden daha azına denetim prosedürlerinin uygulanmasıdır.

Gruplandırma: Bir ana kitlenin, her biri benzer özelliklere (çoğunlukla parasal değere) sahip örnekleme birimi gruplarından oluşan alt gruplara bölünmesi sürecidir. Gruplandırmanın amacı, her bir grupta bulunan kalemlerin çeşitliliğini azaltmak ve böylece örnekleme riskini artırmadan, örneklem büyüklüğünün azaltılmasını sağlamaktır. Gruplandırma yapılırsa örneklem büyüklüğü azaltılır.

Örnekleme birimi: Bir anakitleyi oluşturan bağımsız kalemlerin her biridir.

Örnekleme Seçme Yöntemleri (İstatistik ve İstatistik olmayan)

1. Rastgele (tesadüfi) seçim: İstatistik bir seçim yöntemi olup tesadüfi sayı tabloları gibi tesadüfi sayı üreteçleri yoluyla uygulanır.

2. Sistematiik seçim yöntemi: Bu yöntemde, anakitledeki örnekleme birimi sayısı bir örnekleme aralığı (örneğin 50) oluşturmak için örneklem büyüklüğüne bölünür ve ilk 50 birim içinde bir başlangıç noktası belirlendikten sonra, her 50 nci örnekleme birimi seçilir

3. Parasal birim örnekleme: Değer ağırlıklı bir seçim yöntemi olup bu yöntemde; örneklem büyüklüğü, seçim ve değerlendirme parasal tutarlar üzerinden yapılmaktadır.

4. Gelişigüzel seçim yöntemi: İstatistik bir yöntem olmayıp, bu yöntemde denetçi, örnekleme yapılandırılmış bir teknik izlemeksizin seçer.

5. Blok seçim: Bu yöntem anakitlede art arda gelen kalemlerden oluşan blok(lar) arasında seçim yapılmasını içerir. Sık kullanılan bir yöntem değildir.

Örnekleme Riski: Denetçinin oluşturduğu örnekleme inceleyerek elde ettiği sonuçların Gerçek durumdan farklı olma olasılığına örnekleme riski adı verilir. Örnekleme riski ise dört alt başlıkta toplanır.

Alfa Riski (+ -): İç kontrol yeterince güvenilir olduğu halde, denetçinin örneklemeden elde ettiği sonuçlara bakarak iç kontrolün yeterli güveni sağlamadığı kanaatine varması sonucu oluşan risktir.

Beta Riski (- +): Denetçinin, örneklemde elde ettiği sonuçlara bakarak iç kontrol yeterince güvenilir olmadığı halde, güvenilir olduğu kanısına varması sonucu oluşan risktir.

Yanlış Kabul Riski (+ -): Örneklem sonuçları hesap kalanlarında maddi bir hata olmadığını desteklemekle birlikte, finansal tablolarda önemli bir maddi hata olması riskidir.

Yanlış Ret Riski (- +): Örneklem sonuçları hesap kalanlarında maddi bir hata olduğunu desteklemekle birlikte, finansal tablolarda önemli bir maddi hata olmaması riskidir.

Örnekleme Dışı Riski: Örnek hacmi ile ilişkili olmayan herhangi bir sebepten dolayı bağımsız denetçinin hatalı bir sonuca ulaşmasına neden olan faktörlerden meydana gelen riski ifade eder. (Yanlış planlama, yanlış yöntem, yanlış yorumlama vs. Denetçi hatası)

Kabul edilebilir sapma oranı: Denetçi tarafından belirlenen, öngörülen iç kontrol prosedürlerinden sapma oranı olup, anakitledeki gerçek sapma oranının denetçi tarafından belirlenen bu sapma oranını aşmayacağına dair uygun bir güvence seviyesi elde etmek için belirlenir. (Örneklem büyüklüğü ile ters orantılıdır.)

Kabul edilebilir yanlışlık: Anakitledeki fiili yanlışlığın, denetçi tarafından belirlenen

parasal tutarı aşmayacağına dair uygun bir güvence seviyesi elde etmek için denetçinin belirlediği parasal bir tutardır. (Örneklem büyüklüğü ile ters orantılıdır)

Denetçi test edeceği kalemleri belirlerken

- Tüm kalemleri seçip inceleme yapabilir (%100 inceleme)
- Belirli kalemleri inceleyebilir.
- Örnekleme yöntemini kullanabilir.

Özel Hususlu Kalemler

- Stoklar
- Davalar/İddialar
- Faaliyet Bölümlerine ilişkin Bilgiler

İlişkili Taraf

- 1.Kontrolde sahip ortakların aynı olması,
- 2.Ortakların yakın aile üyeleri olması veya
- 3.Kilit yöneticilerin aynı olması.

Bilanço Tarihinden Sonra Meydana Gelen Olaylar:

- 1.İşletmenin yeni bir taahhüt, borçlanma veya kefalet altına girip girmediği.
- 2.Gerçekleşmiş veya planlanan varlık satışı veya ediniminin olup olmadığı.
- 3.Sermayede artış olup olmadığı veya borçlanma araçlarının ihraç edilmediği (yeni pay veya tahvil ihracı gibi) ya da birleşme veya tasfiyeye ilişkin yapılan veya planlanan bir anlaşmanın olup olmadığı.
- 4.Devlet tarafından el konulan veya yangın ya da sel gibi bir felaket sonucu yok olan herhangi bir varlığın olup olmadığı.
- 5.Şarta bağlı varlık ve yükümlülüklerle ilgili herhangi bir gelişme olup olmadığı.
- 6.Gerçekleşen veya planlanan herhangi bir olağan dışı düzeltme kaydının olup olmadığı.

- 7.Finansal tablolarda kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu konusunda denetçiyi şüpheye düşürecek herhangi bir olayın gerçekleşip gerçekleşmediği veya gerçekleşme ihtimalinin olup olmadığı.
- İşletmenin sürekliliği varsayımının geçerliliğini şüpheye düşüren olaylar bu duruma örnek olarak verilebilir.
- 8.Finansal tablolardaki tahminlerin veya karşılıkların ölçümünü etkileyen bir olayın gerçekleşip gerçekleşmediği.
- 9.Varlıkların geri kazanılabilirliğiyle ilgili herhangi bir olayın gerçekleşip gerçekleşmediği.

Topluluk Finansal Tablo Denetimi

- 1.Topluluk denetim ekibi, bir bütün olarak topluluk finansal tablolarının önemliliğini belirler
- 2.Önemli olmayan birimler için topluluk denetim ekibi, topluluk düzeyinde analitik prosedürleri uygular.
- 3.Topluluk denetim ekibi, topluluğun genel denetim stratejisini oluşturur ve topluluk denetim planını geliştirir
- 4.Topluluk açısından tek başına finansal olarak önemli olan bir birimin finansal bilgileri birim denetçisi tarafından denetlenir.
- 5.Topluluk finansal tablolarına ilişkin denetçi raporu, mevzuat tarafından zorunlu tutulmadıkça, birim denetçisine atıfta bulunmaz.
6. Alt şirketleri denetleyen (Holding yavru şirketleri) denetçiye: BİRİM DENETÇİSİ denir.

Denetimin Tamamlama Çalışmaları

- 1.Bilanço tarihinden sonraki olayların gözden geçirilmesi
2. Sürekliliğin değerlendirilmesi
3. İlişkili tarafın incelenmesi
4. Analitik testlerin yapılması

5. Denetim programının sok-n kez gözden geçirilmesi
6. Yönetimden yazılı beyanların alınması

Sonuçları Değerleme Çalışması

1. Kanıtların yeterli olup-olmadığı
2. Denetim riskinin son değerlemesi
3. Önemlilik düzeyinin son kez değerlemesi
4. Çalışma kâğıtlarının gözden geçirilmesi
5. Müşteri işletmeden hata düzeltilmesini isteme

Görüşler

Görüş Türleri

- 1.Olumlu
- 2.Olumsuz
- 3.Şartlı (sınırlı olumlu) görüş
- 4.Görüş bildirmekten kaçınma (GBK)

Olumlu Görüş: Denetçi, finansal tabloların, tüm önemli yönleriyle geçerli finansal raporlama çerçevesine uygun olarak hazırlandığı sonucuna varırsa olumlu görüş verir.

Finansal Tablolar önemli yanlışlık içermekte

Bu yanlışlık Önemli ama Yaygın değil: Sınırlı olumlu (şartlı) görüş

Finansal Tablolar önemli yanlışlık içermekte

Bu yanlışlık Önemli ve Yaygın: Olumsuz görüş

Uygun ve yeterli denetim kanıtı elde edilememesi finansal tablolarda önemli ama

yaygın değil: Sınırlı olumlu (şartlı) görüş

Uygun ve yeterli denetim kanıtı elde edilememesi finansal tablolarda önemli ve yaygın: GBK

Açılış fişindeki bilgilerin gerçekte olmaması: GBK

Bağımsız Denetim Raporunun Bölümleri

- 1)Başlık
- 2)Muhatap
- 3)Görüş
- 4)Görüşün Dayanağı
- 5)İşletmenin sürekliliği
- 6)Kilit Denetim Konuları
- 7)Diğer Bilgiler
- 8)Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları
- 9)Denetçinin Finansal Tabloların Denetimine İlişkin Sorumlulukları
- 10)Mevzuattan kaynaklanan Diğer Yükümlülükler (Diğer raporlama sorumlulukları)
- 11)Sorumlu Denetçinin Adı-Soyadı
- 12)Bağımsız Denetçinin İmzası
- 13)Bağımsız Denetçinin Adresi
- 14)Bağımsız Denetçi Raporu Tarihi

Kilit Denetim Konuları

- 1.Önemli yanlışlık riski daha yüksek olarak değerlendirilen veya ciddi riskli olarak belirlenen alanlar
- 2.Yüksek derece bir tahmin belirsizliğine maruz kalan muhasebe tahminleri dâhil, yönetimin önemli yargılarını içeren finansal tablo alanlarına ilişkin önemli denetçi yargıları
- 3.Dönem içinde gerçekleşen önemli olay veya işlemlerin denetime olan etkileri

Dikkat Çekilen Hususlar paragrafı

-Bu paragrafa "Dikkat Çekilen Hususlar" ifadesini içeren uygun bir başlık altında ayrı bir bölüm oluşturarak denetçi raporunda yer verir.
-Bu paragraf, yalnızca finansal tablolarda sunulan veya açıklanan bilgilere atıfta bulunur.

-Dikkat çekilen hususun denetçi görüşünü değiştirmedigini belirtir.
-Bu paragrafa Görüşün Dayanağı bölümünün hemen ardından yer vermeyi gerekli görebilir.

Diğer Hususlar Paragrafı

-Kullanıcıların Denetimi Anlamlarıyla İlgili Durumlar
-Kullanıcıların Denetçi Raporunu veya Denetçinin Sorumluluklarını Anlamasıyla İlgili Durumlar
-Birden fazla finansal tablo setine ilişkin raporlama yapılması
-Denetçi Raporunun Dağıtımına ve Kullanımına İlişkin Kısıtlamalar
-Denetimden çekilme imkanının olmadığı ender durumlarda denetçi, denetimden çekilmemesinin neden mümkün olmadığını açıklaması

Etik İlkeler

- 1.**Dürüstlük:** Bütün mesleki ve iş ilişkilerinde dürüst, açık, doğru ve güvenilir olmak.
- 2.**Tarafsızlık:** Önyargıların, temayüllerin, çıkar çatışmalarının veya başkalarının nüfuzlarını kötüye kullanarak meslek veya işle ilgili muhakemelerini ve kararlarını etkilemesine izin vermemek.
- 3.**Mesleki yeterlik ve özen:** Güncel teknik ve mesleki standartlar ile mevzuata uygun olarak, müşterilerin yeterli mesleki hizmetleri almalarını temin edecek mesleki bilgi ve beceriyi elde etmek ve korumak ve Uygulamadaki teknik ve mesleki standartlara uygun bir şekilde ve özen içinde hareket etmek.
- 4.**Sır saklama (gizlilik):** Mesleğin icrası sırasında elde edilen bilgilerin gizliliğine riayet etmek.

5.Mesleğe uygun davranış: İlgili mevzuata uymak ve denetim mesleğinin itibarını zedeleyici tutum ve davranışlardan kaçınmak.

Tehditler

1.Kişisel çıkar tehdidi: Finansal veya finansal olmayan bir çıkarın, denetçinin muhakemesini veya davranışını uygun olmayan şekilde etkilemesi tehdididir.

2.Kendi kendini denetleme tehdidi: Denetçinin; kendisi veya çalıştığı denetim şirketindeki bir başka kişi tarafından varılmış bir yargının veya gerçekleştirilmiş bir faaliyetin sonuçlarını cari dönemde yürüttüğü faaliyetin parçası olan bir yargıya varırken dayanak olarak kullanması durumunda, söz konusu sonuçları uygun şekilde değerlendiremeyecek olması tehdididir.

3.Taraf tutma tehdidi: Denetçinin, bir müşterinin pozisyonunu, kendi tarafsızlığından taviz verecek şekilde desteklemesi tehdididir.

4.Yakınlık tehdidi: Denetçinin, bir müşteri ile uzun süreli veya yakın ilişki içerisinde bulunmasından dolayı, bu kişinin çıkarları lehine fazlasıyla temayül göstermesi veya bunun çalışmalarına yönelik olarak fazlasıyla kabul eder bir yaklaşım sergilemesi tehdididir.

5.Yıldırma tehdidi: Denetçi üzerinde başkalarının nüfuzlarını kötüye kullanma çabaları dâhil olmak üzere, denetçinin mevcut veya hissettiği baskılardan dolayı tarafsız olarak hareket edebilmesinin engellenmesi tehdididir.

Güvence sözleşmesi: Serbest çalışan meslek mensubunun bir konunun önceden belirlenmiş ölçütlere uygunluğu ile ilgili olarak değerlendirme yaptığı, ölçümün sonucu hakkında sorumlu taraf dışındaki bilgi

kullanıcılarının güvenliğini artırmaya yönelik görüş açıkladığı sözleşme türüdür.

2'ye ayrılır ;

1.Esas Güvence Hizmetleri: Finansal Tablolar Denetimi

2.Diğer Güvence Hizmetleri

Diğer Güvence Hizmetleri:

-İç kontrol sisteminin, bilgi işlem sistemlerinin etkinliğinin değerlendirilmesi

-İnternet sitelerinin güvenilirliğine ilişkin güvence hizmetleri

-İleriye yönelik finansal bilgilerin incelenmesi

-Bir izahnamede yer alan proforma finansal bilgilerin derlenmesi

-Hizmet kuruluşlarındaki kontrollere ilişkin güvence denetimleri

-Sera gazı beyanlarına ilişkin güvence hizmetleri

-İnsan kaynakları uygulamalarının etkinliğinin değerlendirilmesi

-Sürdürülebilirlik raporu, denetim komitesinin etkinliğine ilişkin değerlendirme

Şeffaflık Raporu: 5 yıl internet sitesinde yayınlanır.

Disiplin Cezası Türleri

1.Uyarı

2.Faaliyet izninin askıya alınması

3. Faaliyet izninin iptali

